

REFERAT Udvalg for lighed i sundhed d. 22-05-2024

Mødedato Onsdag d. 22. maj 2024 kl. 09:00

Mødested Konferencelokalet, Regionshuset Viborg, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Organisatorisk sundhedskompetence.....	3
Konference om sundhedskompetence 2024.....	4
Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer.....	5
Behandlingsrådets ulighedsanalyse 2023.....	7
Godkendelse af referat fra seneste møde i udvalget.....	8
Gensidig orientering.....	9
Mødedeltagelse.....	10

Punkt 1: Organisatorisk sundhedskompetence

1-00-14-22

Sagsfremstilling

Sundhedsvæsenet er for alle, men alligevel er der forskel på, hvem der får mest gavn af forebyggelse, tidlig opsporing, behandling og rehabilitering. Hvis der skal gøres op med den forskel, er det vigtigt at møde patienterne forskelligt, herunder at forstå, at mennesker har forskellige sundhedskompetencer og derfor har forskellige muligheder og behov, når sundhedstilbud og forløb kommunikeres og tilrettelægges.

Sundhedskompetence er en kombination af de personlige kompetencer og ressourcer i omgivelserne, der bestemmer menneskers mulighed for at finde, forstå, vurdere og bruge information til at tage beslutninger om sundhed. Sundhedskompetence handler ligeledes om evnen til at kunne forholde sig kritisk i mødet med sundhedsprofessionelle og evnen til at opstå og navigere i sundhedsvæsenet.

For at skabe et sundhedsvæsen for alle er det afgørende at styrke den organisatoriske sundhedskompetence. Organisatorisk sundhedskompetence er den måde sundhedstilbud, organisationer og systemer gør information og ressourcer tilgængelige for mennesker med forskellige sundhedskompetencer.

På mødet vil Maiken Meldgaard, der er ph.d.-stipendiat på Institut for Folkesundhedsvidenskab ved Aarhus Universitet, give et oplæg om organisatorisk sundhedskompetence.

Beslutning

Maiken Meldgaard fra Institut for Folkesundhedsvidenskab ved Aarhus Universitet gav et oplæg om organisatorisk sundhedskompetence. Oplægget tog udgangspunkt i, hvad sundhedskompetence er, og hvordan man er sundhedskompetent.

”Hvordan har du det?” viser, at der er 4 %, der har svært ved at læse og forstå information om sundhed, og 7 %, der har svært ved at kommunikere med sundhedspersonalet. Det kan umiddelbart lyde som lave procentsatser, men sundhedskompetence hænger sammen med socioøkonomiske faktorer såsom uddannelsesniveau, etnicitet, alder, boforhold og indkomst, ligesom det også hænger sammen med, hvilken sygdomsgruppe man er en del af. Dette medfører ulighed i sundhed.

En rapport fra Sundhedsstyrelsen, ”Sundhedskompetence i det danske sundhedsvæsen”, peger på otte veje til mere organisatorisk sundhedskompetence. Maiken Meldgaard orienterede om et forløb, hvor Institut for Folkesundhed sammen med en række kommuner, i dette konkrete eksempel med Ringkøbing-Skjern Kommune, har igangsat en proces, hvor man systematisk arbejder med alle otte veje for derigennem at gøre sin organisation mere sundhedskompetent.

Bilag

Oplæg Maiken Meldgaard

Punkt 2: Konference om sundhedskompetence 2024

1-00-14-22

Indstilling

Direktionen indstiller,

at udvalg for lighed i sundhed deltager som medværter ved en konference om organisatorisk sundhedskompetence.

Sagsfremstilling

Udvalg for lighed i sundhed har tidligere besluttet at afholde en konference om sundhedskompetence i efteråret 2024.

Region Midtjylland er i mellemtiden, gennem DEFACTUM, blevet spurgt af Sundhedsstyrelsen, Aarhus Universitet og KLS Center for Forebyggelse i Praksis, om regionen er interesseret i at være medværter for en konference om organisatorisk sundhedskompetence, som også har været afholdt i forskellige formater i de øvrige regioner. Invitation til konference i Region Syddanmark og program for konferencen i Region Sjælland er vedlagt som eksempler på, hvordan konferencerne har været planlagt i to andre regioner.

Administrationen foreslår, at udvalg for lighed i sundhed indgår i et samarbejde med Sundhedsstyrelsen, Aarhus Universitet og KLS Center for Forebyggelse i Praksis om at afvikle en konference.

Hvis udvalget beslutter at indgå i en fælles konference, vil administrationen, sammen med de øvrige parter, arbejde videre med planlægningen af indholdet af konferencen. Udvalget vil derefter få præsenteret et forslag på det kommende udvalgsmøde i august 2024.

Beslutning

Udvalget besluttede at deltage som medværter ved en konference om organisatorisk sundhedskompetence. Udvalget pegede på, at der på konferencen også bør sættes fokus på kommunikation.

Det blev aftalt, at administrationen arbejder videre med planlægning af konferencen, med henblik på at udvalget præsenteres for et udkast til program på det kommende udvalgsmøde i august.

Bilag

Invitation til temadag om sundhedskompetence, Region Syddanmark

Program, Region Sjælland

Punkt 3: Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer

1-36-70-16-23

Resume

Der ønskes en drøftelse i udvalget af vedlagte udkast til plan for sociale investeringer samt forslag til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at plan for sociale investeringer i Region Midtjylland samt forslag til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond drøftes.

Sagsfremstilling

På det seneste møde i udvalget deltog Den Sociale Investeringsfond (DSI) med et oplæg om fondens arbejde og erfaringer med sociale investeringer til inspiration for udvalgets videre arbejde. Fonden har et dobbelt formål, der handler om at modne markedet og at indgå som investor i sociale investeringer.

DSI er interesseret i et samarbejde med Region Midtjylland om begge formål, da regionen kan være med til at sætte gang i sociale investeringer med afsæt i sundhedsområdet og med nye aktører. Forskellige muligheder for samarbejde blev drøftet, og der var enighed om at arbejde videre med at formalisere samarbejdet i en fælles samarbejdsaftale.

Samtidig er der udarbejdet forslag til en plan for sociale investeringer i Region Midtjylland, der sætter den overordnede retning for regionens arbejde på området.

På dagens møde præsenterer projektleder Maria Eeg Smidt fra Koncern Kvalitet hovedlinjerne i planen for sociale investeringer i Region Midtjylland samt forslag til samarbejdsaftale med DSI med henblik på en drøftelse i udvalget forud for den videre politiske godkendelse af planen og samarbejdsaftalen.

Plan for sociale investeringer

Region Midtjylland har endnu ingen organisatoriske erfaringer med sociale investeringer. Planen har derfor fokus på, at regionen afprøver potentialet i en social investeringstilgang på kort sigt, forud for at der kan træffes beslutning om, hvorvidt der skal etableres en Social Investeringsfond i Region Midtjylland på længere sigt. Første skridt er at modne den regionale organisation og opbygge et videns- og erfaringsgrundlag ved at iværksætte 2-3 sociale investeringsprojekter i 2024-2025 i samarbejde med etablerede fonde, kommuner, civilsamfundsaktører mv.

Planen beskriver den overordnede tidsplan, økonomisk og juridisk grundlag, kriterier for investeringsprojekter og beslutningsproces for sociale investeringer i Region Midtjylland.

Af planen fremgår det blandt andet, at den interne pulje til sociale investeringer forbeholdes politisk initierede investeringsprojekter med arbejdet i udvalg for lighed i sundhed som omdrejningspunkt. Udvalget sætter således politisk retning for arbejdet med at modne en social investeringstilgang i regionen, herunder mulige investeringsprojekter. Samtidig har udvalget en rådgivende rolle og behandler løbende de udarbejdede business cases med henblik på at stille forslag til prioritering af puljemidler i den videre politiske beslutningsproces.

Samarbejdsaftale med Den sociale Investeringsfond

Region Midtjylland er den første region i Danmark, der indgår en strategisk samarbejdsaftale med DSI om at iværksætte og modne sociale investeringer. Det er dermed et pionerarbejde, der igangsættes, hvor nye måder at samskabe velfærdsløsninger afprøves i en regional kontekst, og hvor vejen lægges, mens vi går på den.

Samarbejdsaftalen har til formål at fremme og formalisere samarbejdet med henblik på, at fonden og regionen sammen kan indgå i sociale investeringer.

Samtidig har samarbejdet fokus på at opbygge et fælles erfaringsgrundlag og modne markedet for sociale investeringer i regional sammenhæng. Aftalen sætter fokus på tre hovedspor, der konkretiserer mulige fælles investeringsområder:

Spor 1: Børn og unges mentale trivsel

Spor 2: Lighed i sundhed – patientrettet forebyggelse

Spor 3: Helhedsorienteret indsats i udsatte boligområder.

Hovedsporene er valgt, da der her vurderes at være et overlap mellem den kommunale og regionale opgaveløsning på sundhedsområdet, hvor også civilsamfundsaktører mv. kan spille en større rolle. Derudover er sporene valgt, da der er et overlap mellem DSI's fem politisk udpegede temaer og de 10 fokusområder, som udvalg for lighed i

sundhed har udpeget. Samtidig tager samarbejdsaftalen højde for, at den igangsatte samskabelse med Struer og Norddjurs kommuner kan give anledning til indsatser, hvor sociale investeringer kan være en anvendelig projektilgang.

Beslutning

Udvalg for lighed i sundhed fik en præsentation af plan for sociale investeringer i Region Midtjylland og et udkast til en samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond.

Udvalget drøftede arbejdet med sociale investeringer, de tre spor og mulige projekter i relation til de tre spor, herunder også betydningen af, om de investerede midler skal betales tilbage.

Der var enighed om, at plan for sociale investeringer i Region Midtjylland og forslag til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond skal sendes til videre politisk behandling med henblik på godkendelse i regionsrådet i juni 2024.

Det blev videre aftalt, at arbejdet med sociale investeringer skal præsenteres på regionsrådets temadag den 4. juni med henblik på, at regionsrådet får et bedre kendskab til området forud for den politiske behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Plan for sociale investeringer i Region Midtjylland udgør et samlet beslutningsgrundlag for regionens videre arbejde med sociale investeringer, som erstatter regionsrådets beslutning af den 21. december 2022 om oprettelse af fonden til mere lighed i sundhed og udvalg for lighed i sundheds beslutning af den 12. juni 2023 om model for udmøntning af puljen.

Bilag

Plan for sociale investeringer i Region Midtjylland

Samarbejdsaftale Den Sociale Investeringsfond og Region Midtjylland

Punkt 4: Behandlingsrådets ulighedsanalyse 2023

1-00-14-22

Resume

Behandlingsrådet har i januar 2023 udgivet en ulighedsrapport, der ser nærmere på, når borgere med psykiske lidelser får en fysisk sygdom.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om Behandlingsrådets ulighedsrapport for 2023 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Behandlingsrådet udgav i januar måned en ulighedsrapport, hvor der ses nærmere på de uligheder, der eksisterer på sundhedsområdet, når borgere med psykiske lidelser får en fysisk sygdom. Rapporten fokuserer på lungekræft og AKS (ustabil hjertekrampe og blodprop i hjertet) og kortlægger, hvor i patientforløbet ulighederne opstår, hvad der skaber dem, og hvad der gøres i Danmark for at reducere dem.

Resultaterne peger på, at på trods af betydelige bestræbelser på at udvikle effektive forløbsplaner og behandlingsforløb til håndtering af AKS og lungekræft, eksisterer der stadig uligheder i patientforløb mellem patienter med og uden psykisk lidelse.

Således viser analysen blandt andet, at patienter med psykiske lidelser overordnet set modtager færre sundhedsydelser end patienter uden psykiske lidelser. Dette skyldes blandt andet at:

- Patienterne kan blive forsinkede i udredning og behandling i den indledende del af patientforløbet, fx på grund af patientens udfordringer med at afkode kroppens signaler eller lægens fejlfortolkning af symptomer på AKS og lungekræft som tegn på anden somatisk sygdom eller psykisk lidelse.
- Patienter med psykiske lidelser er i risiko for at blive vurderet uegnede til behandling, fx på grund af tilstedeværelsen af andre somatiske sygdomme, kliniske bekymringer vedrørende patienternes efterlevelse af behandlingsråd eller mangel på social støtte til at gennemføre behandlingsforløbet.
- Patienter med psykiske lidelser kan fravælge behandling eller udeblive fra undersøgelser og behandlinger, fx fordi de finder forløbet uoverskueligt, utrygt, eller fordi det kan være vanskeligt at indgå i de rammer for behandling, som sundhedsvæsenet tilbyder.

Undersøgelsen peger på, at der er behov for flere forskellige indsatser, som udspringer fra en bred vifte af aktører. De centrale komponenter i indsatserne er blandt andet styrket udsattefaglighed, opsøgende og/eller systematisk indsats, patientstøtte og ledsagelse i patientforløb, fleksibilitet i indsatsen og indsatser differentieret efter patienternes behov.

Beslutning

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Bilag

Pixi-udgave af Behandlingsrådets ulighedsanalyse for 2023

Behandlingsrådets ulighedsanalyse for 2023

Punkt 5: Godkendelse af referat fra seneste møde i udvalget

1-00-14-22

Resume

Godkendelse af referat fra udvalgets møde den 21. februar 2024.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at referat fra møde i udvalg for lighed i sundhed den 21. februar 2024 godkendes.

Sagsfremstilling

Referatet fra møde i udvalg for lighed i sundhed den 21. februar 2024 kan tilgås i FirstAgenda.

Beslutning

Referatet blev godkendt.

Punkt 6: Gensidig orientering

1-00-14-22

Sagsfremstilling

Eventuelt og gensidig orientering fra udvalgets medlemmer, herunder

- kort orientering om de første møder med Struer Kommune og Norddjurs Kommune
- orientering om status på Region Midtjyllands støtte til Mental Talk 2024.

Beslutning

Administrationen orienterede om status på Region Midtjyllands støtte til Mental Talk 2024.

Administrationen orienterede om det kommende forskningssamarbejde med Kong Frederiks Center for offentlig ledelse.

Udvalget drøftede, hvordan de første to møder med Struer Kommune og Norddjurs Kommune er forløbet.

Punkt 7: Mødedeltagelse

1-00-14-22

Beslutning

Alle var mødt, undtagen Elvin J. Hansen, der havde meldt afbud.

Mødet blev hævet kl. 12.00.